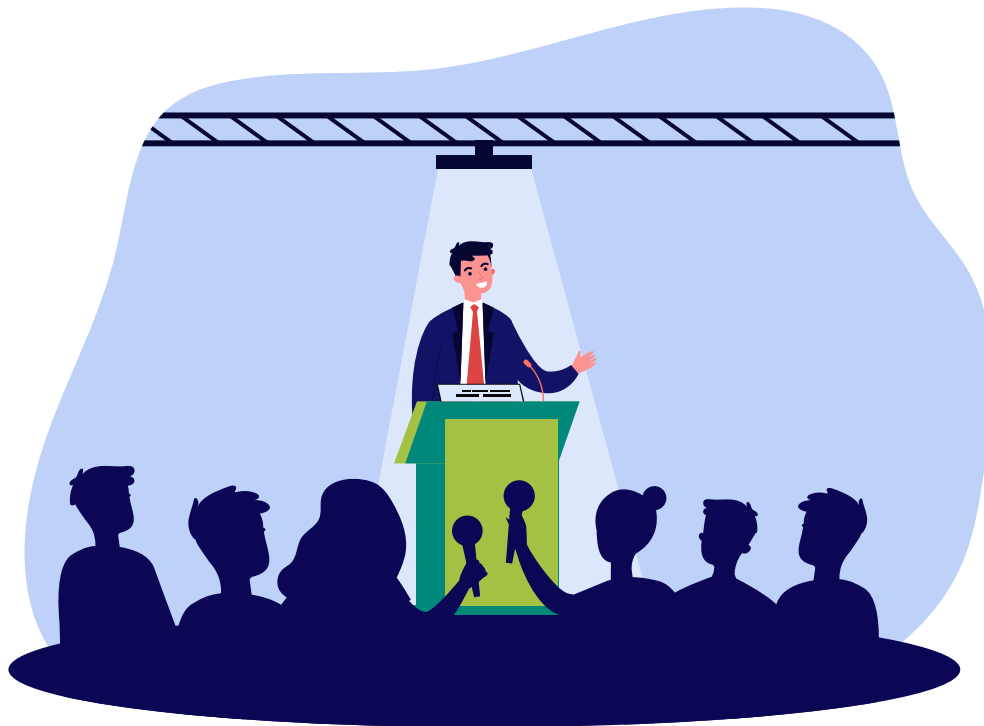

Розділові знаки у складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Вправа
«Текст без сенсу, або Промови політиків»

Опис. Вправа містить практичне завдання з розставлення розділових знаків у реченнях, складених завдяки «Універсальному коду промов», а також інформацію про функції експертів у медіа.

Учень має знати

- » особливості будови складних речень із різними видами зв'язку;
- » правила вживання розділових знаків у цих конструкціях.

Учень має розуміти

- » виражальні можливості складних речень з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку в усних і письмових висловленнях.

Учень має вміти

- » знаходити в тексті складні речення з різними видами зв'язку;
- » розставляти розділові знаки в реченнях відповідно до правил;
- » знаходити пунктуаційні помилки у складному реченні і виправляти їх;
- » визначати основні ознаки й будову речень із різними видами зв'язку;
- » знаходити і виправляє помилки на вивчені правила;
- » аналізувати й зіставляти виражальні можливості складних речень з різними видами зв'язку й синонімічних конструкцій;
- » будувати складні речення з різними видами зв'язку.

Вправа «Текст без сенсу, або Промови політиків»

Мета

- » закріпити знання правил про розділові знаки у складних реченнях із різними видами зв'язку;
- » ознайомити учнів із функціями експертів у медіаматеріалах.

Уміння і навички з інфомедійної грамотності

- » уміння аналізувати контекст;
- » уміння відрізнати факти від думок і суджень;
- » уміння ідентифікувати інструменти маніпуляцій (із псевдоекспертами).

Що необхідно підготувати до уроку

- » проєктор або роздатковий матеріал (із таблицею «Універсальний код промов»).

ПОЯСНІТЬ учням, що часто так звані експерти і політики говорять на телебаченні, радіо тощо на будь-яку тему, навіть якщо вони не знаються на ній.

ЗАПИТАЙТЕ учнів, чи можна, на їхню думку, говорити 40 хвилин, не знаючи теми.
ЗАВДАННЯ.

Варіант 1. Учитель об'єднує учнів у чотири групи і кожній із них роздає тему. Учні мають три хвилини, щоб підготувати короткий виступ на цю тему без допомоги інтернету, але за допомогою таблиці. Перед безпосереднім виконанням вправи вчитель має ознайомити учнів із таблицею «Універсальний код промов».

Варіант 2. Учитель ознайомлює учнів із таблицею, обирає одну із тем і спільно з учнями у форматі ланцюжка створює промову на цю тему.

ПОЯСНІТЬ, що є так званий універсальний код промов, який склав невідомий сатирик. Кажуть, що так він висміяв різних чиновників і керівників, які у своїх виступах використовували гарні речення без будь-якого смислу.

СКАЖІТЬ: Таблиця містить 4 колонки і 10 рядків. Це означає, що можна скласти 10 тисяч варіантів речень. Цими реченнями можна говорити без будь-якого смислу, не повторюючись, щонайменше годину.

Приклади тем для групової роботи (вибрати чотири або запропонувати інші):

1. Реформа децентралізації як основа змін в Україні.	5. Способи підвищення цифрової грамотності в Україні.
2. Закупівлі ліків через міжнародні організації.	6. Зміна законодавства про вибори.
3. Регламент роботи Верховної Ради як документ, що суперечить сучасним викликам, які стоять перед парламентом.	7. Способи протидії піратству в інтернеті.
4. Перспективи розвитку космічної галузі в Україні.	8. Запровадження нових шляхів перероблення пластику.

Для приміток:

Розділові знаки у складних реченнях із різними видами зв'язку

УНІВЕРСАЛЬНИЙ КОД ПРОМОВ

Перед тим як розпочати вправу, **ЗАПИТАЙТЕ** учнів, наскільки вони знаються на цих темах.

Хід вправи:

- підготовка — 2 хв.;
- час на роботу учнів із таблицею та підготовка їхніх коротких виступів — 4 хв.;
- виступи: по 1 хв. на кожну групу — всього 4 хв. (або стільки ж часу для роботи над варіантом №2).

Імовірні відповіді учнів:

- *Друзі! Колеги! Реалізація визначених планових завдань відіграє важливу роль у формуванні наявних фінансових та адміністративних умов.*
- *З другого боку, рамки і місце навчання кадрів вимагають від нас аналізу таких напрямів розвитку.*
- *Так само постійне кількісне зростання і сфера нашої активності потребують визначення та уточнення системи масової участі.*
- *Проте не варто забувати, що структура організації, що склалася, сприяє підготовці та реалізації позицій, які займають учасники щодо поставлених завдань.*

Усього може бути 10 тисяч варіантів.

ЗАПИТАЙТЕ учнів, які типи речень є у таблиці. **ЗАПРОПОНУЙТЕ** учням об'єднати два-три речення в одне і розставити в ньому розділові знаки.

Вислухавши відповіді учнів, **ПРОВЕДІТЬ** з ними бесіду.

ЗАПИТАЙТЕ учнів, чи дізналися вони щось нове з теми, яку обрали.

СКАЖІТЬ. Зверніть увагу, що такі речення — про все і ні про що водночас. Саме тому, коли ми слухаємо промову експерта чи політика, потрібно ставити запитання: що саме відбувається; про що він говорить; яку нову інформацію він озвучує; чи є там факти, чи лише судження, які промовець видає за факти (як у таблиці «Універсальний код промов»).

НАГОЛОСІТЬ. Важливо критично ставитися до коментарів і промов, адже часто ті, кого журналісти називають експертами з певних питань, насправді такими не є. Титр «експерт з ... питань» (міжнародної політики, легкої промисловості, Близького Сходу тощо) стимулює глядача чи читача довіряти його думці.

ЗАПИТАЙТЕ. Як ви думаєте, які функції в медіа мають виконувати експерти? (Якщо учні вагатимуться, запитайте просто: навіщо потрібні експерти?)

ПОЯСНІТЬ. Основні функції експертів — коментування, оцінювання та прогнозування певних явищ чи процесів. Людям мало просто знати про певні факти: завжди виникає потреба пояснити значення подій, змін у законодавстві, відкриття тощо або ж спрогнозувати подальший розвиток подій. Ось тут і стають у пригоді експерти. Саме тому дуже популярні ток-шоу, студії, де журналісти запрошують гостей для коментування новин. Однак, як ми переконалися, кожен із нас може стати «експертом» з будь-яких питань. Тому, перед тим як довіряти певній думці, важливо перевірити:

- чи справді людина знається на цій темі (пошукати в інтернеті біографію: освіту, досвід, чи релевантний він до тієї теми, яку коментує експерт);
- наскільки незалежним чи заангажованим він є, чи належить до політичних партій.

Для приміток:

Другі колеги	Розгляди визначені планові завдання	Піддай вагові роль у формуванні	Історичні фінансові і адміністративні умови
З другого боку	Рамки і місце навчання кадрів	Важливість відносин	Наступні напрямки розвитку
Так само	Постійний кількісний ріст і сфера нашої активності	Важливість визначення умов	Система масової участі
Проте, не варто забувати, що	Структура організації, що склалася	Сприяє підготовці та реалізації	Позові, що займають учасники системи поставлених завдань
Тиме часом,	Нова модель організаційної діяльності	Забезпечити відповідну якість, фінансову участь і формування	Новий професійний
Щодо цього питання кожен	Підлягає розвитку системи визначення форм діяльності	Дозволяє виконати поставлені завдання і розробити	Напрямок професійного розвитку
Ваша мета, чи проблема	Постійно міжнародно-пропагандистські забезпечення певної діяльності	Забезпечити високу якість навчання і розробити	Система навчання кадрів, що враховує сучасні вимоги
Промисловість (важливі документи)	Учнівський розвиток структури	Дозволяє виконати завдання	Варіанти умов навчання
Завдання організації	Консулятивні і аналітичні запитання	Є цілями господарської діяльності	Модель розвитку
Цілий підхід вивчення науки, а саме:	Планова ведення роботи з формування кадрів	Тиме на собі сам процес управління організацією	Форми вивчення

Blank dotted lines for notes.

 ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ. Запропонуйте учням розглянути питання «Як смартфони впливають на здоров'я людини?» у такий спосіб:

- знайти в інтернеті або в інших джерелах коментарі експертів щодо цього питання;
- обрати два коментарі (це можуть бути фрагменти зі статей на сайтах, дописи у соціальних мережах, відеоінтерв'ю), яким, на думку учнів, можна довіряти;
- написати у кількох реченнях стисло відповідь на питання, використовуючи різні види зв'язку та ґрунтуючись на думках експертів;
- окремо зазначити посаду, досвід експертів – як пояснення, чому обрали саме їх коментарі.

Для приміток:

ДЖЕРЕЛА

1. Українська мова : комплексний довідник. 5–9 класи / О. О. Дудка, Л. А. Шевелєва ; за ред. А. О. Свашенко. — 3-тє вид., доп. — Х. : Веста : Видавництво «Ранок», 2008. — 416 с.

ДЖЕРЕЛА ФОТО

2. Універсальний код промов [Електронний ресурс] // Facebook-сторінка проекту «По той бік новин». — Режим доступу до ресурсу: <https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/photos/a.245587652932042/381842302639909/?type=3&theater>

АВТОРКА: Альона Романюк

ВИВЧАЙ ТА РОЗРІЗНЯЙ:
інфо-медійна грамотність

Матеріали розроблені в рамках проекту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність», який виконується IREX за підтримки посольств США та Великої Британії, у партнерстві з Міністерством освіти і науки України та Академією української преси. Використання матеріалів дозволене лише з некомерційною метою і за умови посилання на проєкт та IREX.